

פִּיחַת הַשָּׁבֶת

גיליון י"א

פִּרְשַׁת פֶּלַח ה'תש"פ

"שֶׁלַח לְךָ אַנְשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמִטֵּה אַבְתָּיו תִּשְׁלָחוּ כָּל נְשִׂיא בְּהֵם" (פרק י"ג פסוק ב')

רש"י כותב "שלח לך – לדעתך (היינו משה רבינו) עכ"ל.

הסביר בדרך דרש רבי שלמה גאנצפריד זצ"ל בספרו 'אפריון' שבאמת היה חשש גדול בענין שליחות המרגלים שמא יוציאו דיבה על הארץ.

אך שהיה סברה לומר שיקחו מוסר ממרים (שנצטרעה על זה שדיברה על משה) ולא יוציאו דיבה על הארץ. אלא ששוב חוזר החשש שכן יוציאו דיבה, משום שמשה רבינו היה מבחר הברואים, ואם כן אין ראיה ממה שלקחה מרים שדיברה עליו, שגם הם ילקו, ולכן חוזר החשש שידברו רעה על ארץ ישראל.

אלא שמשה מרוב ענווה שהיתה בו, לפי דעתו היה שפל מכל אדם, ולכן לא חשב שהוא אדם מיוחד, ולכן כשראה שנענשה מרים שדיברה עליו, הבין שתמיד נענשים שמדברים רעה ודיבה, ואין זה משנה על מי דיברו, שהרי הוא לא מיוחד (בעיניו), ובכל זאת נענשה שדיברה עליו, ולכן אמר מסתמא יקחו המרגלים מוסר ממרים, ולא יוציאו את דיבת הארץ.

וזהו שרש"י אומר: 'שלח לך – לדעתך' משום שאתה עניו מכל אדם, אז יוצא לדעתך שכן יקחו מוסר.

אל תשלח מבעלי האני

רש"י כותב 'שלח לך' – לדעתך, אני איני מצווה לך אם תרצה שלח.

הובא ב'תורת הפרשה' להרה"ג אהרן זכאי שליט"א:

אומר בעל 'מעדני מלך': אני – איני מצווה לך, כלומר, שלח את אשר תשלח, אך הזהר והשמר שלא לשלוח מבעלי ה"אני". כי על כן הללו אנשי ה"אני", מתוך רמות רוחם וגאוותם דרכם לילך לחפש ולמצוא מגרעות וחסרונות, לחטט ולגלות פגמים ומומים בארץ ומלוואה, וסופם שימאסו גם בארץ טובה ורחבה (על התורה).

שמירת העיניים – מעשה

"וְהָיָה לְכֶם לְצִיצַת וּרְאִיֹתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה' וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תִתְּנוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אִתְּם זָנִים אַחֲרֵיהֶם" (פרק ט"ו פסוק ל"ט)

בילקוט שמעוני (פרשת ויחי) מובא המעשה הבא:

מעשה בר' מתיא בן חרש שהיה יושב בבית המדרש ועוסק בתורה והיה זיו פניו דומה לחמה, וקלסתר פניו דומה למלאכי השרת. שמימיו לא נשא עינו לאשה בעולם.

פעם אחד עבר שטן ונתקנא בו, אמר אפשר אדם כמו זה לא חטא? אמר לפני הקדוש ברוך הוא: "רבש"ע רבי מתיא בן חרש מה הוא לפניך?"

א"ל הקב"ה: "צדיק גמור הוא".

אמר לפניו: "תן לי רשות ואסיתנו".

א"ל הקב"ה: אין אתה יכול לו. אעפ"כ אמר לו לך.

נדמה לו כאשה יפה שלא היתה כדמותה מעולם מימות נעמה אחות תובל קין, שטעו בה מלאכי השרת (שנאמר ויראו בני האלהים את בנות האדם), עמד לפניו, כיון שר' מתיא בן חרש ראה אותו הפך פניו ונתן לאחוריו.

שוב בא ועמד לו על צד שמאלו, הפך פניו לצד ימין. היה מתהפך לו מכל צד.

אמר מתירא אני שמא יתגבר עלי יצה"ר ויחטויאני. מה עשה אותו צדיק? – קרא לאותו תלמיד שהיה משרת לפניו ואמר לו: לך והבא לי אש ומסמר. הביא לו מסמרין ונתנום בעינו. כיון שראה השטן כך נזדעזע ונפל לאחוריו.

באותה שעה קרא הקדוש ברוך הוא לרפאל, אמר לו: לך לרפא את ר' מתיא בן חרש. בא ועמד לפניו, אמר לו ר' מתיא: מי אתה?

אמר לו אני הוא רפאל ששלחני הקדוש ברוך הוא לרפאות את עיניך.

אמר לו: הניחני מה שהיה היה.

חזר לפני הקדוש ברוך הוא אמר לפניו: רבונו של עולם כך וכך אמר לי מתיא.

אמר לו הקב"ה: לך ואמור לו אני ערב שלא ישלוט בו יצר הרע. מיד רפא אותו.

מכאן אמרו חכמים 'כל מי שאינו מסתכל בנשים על אחת כמה וכמה באשת חברו אין יצה"ר שולט בו'.

*בת life ונתתה בערות טובות,
נתנא דמי, מחבר הספר "קרה היא מפנימי" על התורה*